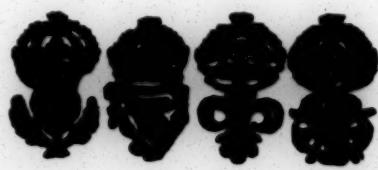

+
a n n e 2 8 r o m
Cantici Canticorum
quod
SOLOMONIS
E S T;

Latina & metrica paraphrasis.

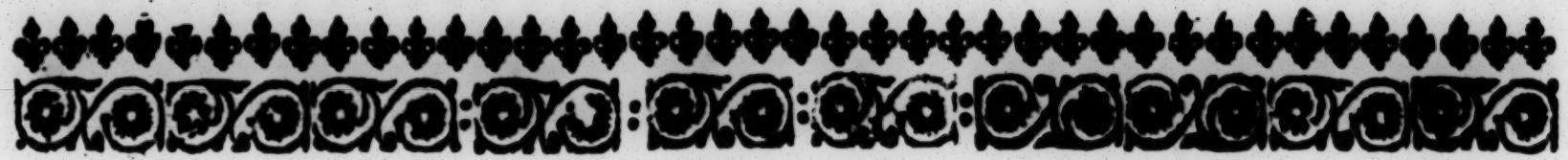
EDINBURGI,
Excudebat Christophorus Higgins,
Anno Dom. 1660.

Reverendo & in omni fortunâ integrissimo viro

ANDREE CANTÆ O,
Ministro Abredonensi plus minus
septuagenario.

Quem toties Regni proceros stupuere tonantem ;
Flexanimum sancti deperiere viri ;
Magnanimum Christi celebrat quem Scotia testem ;
Anglia scit dulcem , verilequumque virum ;
Te venerande senex , capulo vicine , saluto :
CANTICA CANTÆO carmine sexta dico.
Dulcè canit Cygnus moriens , post fata superstes
Cùi nihil , in vitâ nil nisi triste melos .
Dulcius ipse canas vivens moriensve ; relicta est
Sors satis apta soli , spes tibi fixa poli .
Eia agè prènde chelyn : piaque mysteria verbi
Voce seris , modulis accine , pange novis .
Festa dies ; festo celebres sponsalia plausu :
Festior in patriâ cæna erit illa domo .
Materies opus nîc superat : siquid fluit Artis
Nititur auspiciis , creverat ansè suis .

In Elegans hoc Poematum hexastichon.

Materiem dulcem dulcis modulatur arundo,
Sponsi cum Sponsa dulcia verba suâ.
Lascivos juvenis Nasonis sperne libellos,
Nectarum hoc noctu volve diuque melos.
Námque Panomphæi majestas summa Tonantis
Hic anima gestis se sociare pie.

J. A.

CAPUT

C A P U T . I .

Vers. I.

C A N T I C A magnifici Solonionis nobile carmen,
Clarius hoc nullum, par neque Mundus habet.

2 **B** Afiet Ille, sui mihi suavia congerat oris ; sponsa.
Præstat amor molli nam tuus ille mero.

3 Dum mihi odora fluunt, tua bella unguenta, Marite ;
Nomen, ut unguentum, fundatur omne tuum.

Casta quibus mens est, amor illibatus & ardens,
Te deamant, lectum ceu pia virgo virum.

4 Illiciis trahe me blandis, dextraque potenti,
Te sequimur celeri, post tua terga, pede.

In sua duxit, io ! me Rex penetralia Magnus,
Cui nibil in terris par, superisve locis.

In te, te solo læti gaudebimus, in te
Exultabit ovans cor, calidumque jecur.

Plusque tuum vino meminisse juvabit amorem,
Estque cui rectis corde perennis amor.

5 Sum nigra, adusta nimis : Sol yinæ, mihi credite, nata ;
Pulchra tamen, sponsi deliciæque mei.

Sum Cedarena velut tentoria fusca ; decora
Aulæ ut Princeps quæ Solymæus habet.

6 Lumine, nunc fuscum, torvo ne cernite, Solis
Torridulum aspexit me radiansque jubar.

Infensi, ex unâ mecum me matre creati,
Vinetis vigilem præposuere suis.

Ast neglecta jacer, male cultaque vinea dulcis,
Credita custodi quæ fuit una mihi.

7 Dic quibus ô Princeps animarum pastor in oris
Te pascas, animæ deliciæque meæ ?

Dic quibus in septis requiem, dic quave sub umbrâ
Des pecori medio, dum calet aura, die ?

Cur ego pastorum pergam post castra, gregesve ?

Qui tibi se socios, se faciuntque pares.

sponsus. 8 Fœminci ignoras ô tu pulcherrima sexus ?

Huc ades, & gressus cauta sequare gregis.

Hic ubi fixa vides pastorum castra, capellas

Ac hædos toto pasce quieta die.

9 Cornipedum turmæ Phariis in curribus aptæ

Æquiparans, similem te mea Amica voco.

10 Suntque genæ nitidæ gemmis a pro ordine junctis,

Torquibus ex auro colla decora nitent.

11 Quin tibi syrma novum limbis circundamus auri,

Argenti hoc bullis punctum erit, arte sicutis.

sponsa. 12 Accumbit mensæ dum Rex, mea nardus in auras

Exit, & immensam replet odore domum.

13 Est mihi fasciculus myrræ meus Unicus Ille,

Pernotans gremio dormiet Ipse meo.

14 Qualis in Engedis vinetis botrus, & uva

Sunt Cypriæ, talis tu meus Ardor eris.

sponsus. 15 En mea pulchra mihi, per pulchra es Amica, marito

Chara, columbarum lumina suntque tibi :

sponsa. 16 Pulcher & ecce mihi es, mihi mi Dilecte decorus

Floridus est lectus noster, & usque viret.

Fultaque cedrinis trabibus stant tecta columnis,

Nostra, tegunt nostram tigna abieagna domum.

C A P. I I.

sponsus. **P**ulchra Ego Sharonis Rosa sum, me Lilia vallis
Sic referunt, formæ sunt brevis umbra meæ.

2 Qualia sunt mediis crescentia Lilia spinis ;

Talis es in Nymphis dulcis Amica meis.

sponsa. 3 Qualis in arboribus malus, sylvestribus extat ;

Talis es in natis, tu mihi Chare, virum.

*Illi*us, oblectans multum me, prona sub umbrâ

Procubui ; fructus dulcis eratque sapor.

4 Me sua convivans Ille in conclavia duxit,

Vexillumque super me fuit Eius amor.

5 Oenophoris fulci, & pomis solare jacentem,

Uror amore etenim depercoque tui.

6 Supposuit capiti lāvam meus Ille, jacentis
Amplexus dextrā fovi & ille suā.

7 Vos ego per cervas Solymæ, mea viscera, nata
Adjuro alipedes, per capreāsque leves.

Dilecti placidos nolite abrumpere somnos,
Ut volet, exatiet se meus omnis amor.

8 Dilecti vox illa mei ! venit ecce, supinos
Persultans montes, collibus Ipse ruit.

9 Dilectus capreæ est similis meus Ille sequaci,
Consimilisque tibi est, bionule, noster Amor.

Post murum en nostrum stans prospicit Ipse fenestris,
Per clathros faciem monstrat & Ille suam.

10 Dilectus meus Ille mihi blando ore loquutus,
Surge mea, accelerans, pulchra & Amica veni.

11 Horrida (nonne vides?) diffugit bruma, nec ultrà est ;
Effluxit fusis nimbus & omnis aquis.

12 Florida nunc tellus, varios induit a colores ;
Quæque suis ramis garrula cantat avis.

Per nemora & campos nostrâ in tellure, renatâ
Voce suâ, castus turtur & ipse gemit.

13 Fert teneros ficus fructus, est pampinus uvis
Jam gravidis per quam dulcis, odora, suis.

Surge age Amica mea, & vitâ mihi charior ipsâ
Pulchra mea, ô celeri curre, venique gradu.

14 O mea, cùi nidum petræ fissura ministrat,
Et loca scalarum cœca, columba, domum,

Da faciem ut videam ; vox assonet auribus. Ecce
Vox placida est, vultus quâm nitet ille tuus ?

15 Prêndite fallaces vulpes, vulpecula nassam
Ne fugiat ; lentis vitibus illa gravis.

Prêndite utrasque citi, infestæ sunt vitibus ambae,
Et teneri nostris vitibus ecce botri.

16 Est mihi Dilectus, meus, & mea sola voluptas,
Sumque Ego Dilecti portio laeta mei.

17 Se satians pascit media inter lilia in ortum
Lucis, ubi in roso nulla erit umbra die.

Betheris appropera ut capreæ, vel ut hinnulus altis
Montibus, optanti tu mibi Chare redi.

C A P. I I I.

sponsa.

Delicias animæ noctu, lectoque tepenti
Quærebam, inventus non fuit *Ille meus.*

2 Exurgo & plateas urbis vicösque patentes
Lustro, petens animæ gaudia magna meæ.
Sedula perquiro, repetitâ indagine lustro,
Proh! meus in nullo cernitur *Ille* loco.

3 Qui lustrant vigiles urbem offendêre, vocavi;
Vidistis quem cor diligit omne meum?

4 Progredior paulum, vix his post terga relictis,
Inventusque animæ est ardor & aura meæ.
Inventum dextrâ tenui, amplexuque tenaci,
Divelli amplexu non ego passa meo.

Nec patiar donec genetricis tecta subintret,
Illiū & thalamos, unde oriunda, sacros.

5 Vos Solymæ adjuro cœlesti ab origine natæ
Per campi cervos, per capreásque leves.

Nulla meum turbet sponsum, neve excitet ulla;
Ut placeat, somnum dormiat *Ille* suum.

6 Hem de deserto ascendens quænam illa, columnis
Persimilis fumi, qui petit astra levis?

Fumificata hilari myrrhæ stillantis odore;
Thuréque odoriferis quod fluit, exit agris;

Pulvere odorato & dulci perfusa, nec uno;
Sed quot mercator venditet *Indus*, *Arabs.*

7 *Illius* ecce torus nitidus, *Solomonis* & idem;
Quem cingunt fortes nocte di que viri.

Hi sexageni validi, de semine creti
Isacidæ, è luctâ qui sibi nomen habet.

8 Ensem quisque tenet præpollens Marte, pavores
Ut vitent noctis, cingitur ense femur.

9 Excelsi è cedris Libani præstantibus, aptum
Rex *Solomon* currum condidit ipse suum.

10 *Illius* argento è puro solidoque columnas
Fecit, & ex auro pars fuit ima probo.

Purpura dat velum, perstratus & intus amore est,
Ut vos oblectet quæ tulit alma *Salem.*

Si Hem properate foras, Regem spectate, Sionis,
 Progenies, Solyma filia quæque piæ.
 Cernite io Regem Solomon qui verus, & istam
 Quæ capiti imposta à matre tiara fuit.
 Quo celebrata die festo sponsalia planu
 Quóque ipsi cordis gaudia summa die.

C A P. I V.

En quām pulchra mea es! per pulchra es Amica, comatā sponsus.
 Fronto columbini sunt oculi ecce tibi.
 Caprarūmque tui gregibus de monte capilli
 Sunt similes, pinguis quos *Gileadis* alic,
 2 Ordine dispositi dentes, candore, lavati
 Dant speciem, & tonsi nuper ab amne, gregis.
 Suntque gemelliparis similes balantibus, harum
 De grege, vel sterilis, nulla vel orba manet.
 3 Coccina fila tibi referunt corallina labra,
 Est etiam eloquium dulce, decēnsque, tuum.
 Cæsariem subter capitis cava tempora crispam,
 Punici ut mali frusta decora nitent.
 4 Excelsa est similis turri tua lactea cervix.
Davidis armorum est quæ speciosa domus.
 Mille super turrim clypei stant ordine fixi,
 Singula prævalidūm fortia scuta virūm.
 5 Liligera hinnulei veluti per prata gemelli
 Pabula carpentes ubera bina tument.
 6 Myrriferos adeo montes thurisque feraces,
 Exorto donec fugerit umbra die.
 7 Tota mihi en pulchra es mea dulcis Amica, nec error
 Aut macula in formā cernitur ulla tuā!
 8 A *Libano* mecum, *Libano* mea Sponsa venito;
 Despice *Amanais*, *Sheniris*que jugis.
 Hermonisque apicem linquens fuge lustra Leonum,
 Et montes Pardis tenuaque culta feris.
 9 Cor mihi Sponsa, Soror rapuisti, cordéque vincum
 Captivūmque trahis me mea Sponsa, Soror.
 Una oculo mea Sponsa, Soror rapis, atque revincis
 Torqui uno collum quo redimita tu es.

10 Quàm speciosus amor tuus est Soror, & mea Sponsa ?
 Præstat amor molli quàm tuus ille mero ?
 Unguentisque tuis odor ille emissus odorat
 Quàm nimium ? hûic nullum reddit aroma parem.

11 Ceu flavi, mea Sponsa, favi tua dulcia stillant
 Labra, subest linguae lac, quasi mella, tuæ.
 Quin odor ille tui pulchri, prædulcis amictus
 Funditur ut *Libani* montis amœnus odor.

12 Hortus inaccessus, scatebræ benè & undique clausæ,
 Fonsque sigillatus, tu mea Sponsa, Soror.

13 Sunt paradisus item plantaria florida ; pomis
 Puniceis junctus, fructus & omnis adelt.

14 *Cypræ* ibi nardo juncta est ; nardo crocus, ipse
 Cum casia calamus, thuriferumque genus :
 Cumque aloe myrrha est, & aromata cuncta, & odore
 Optima, thuriferis quæ *Saba* reddit agris.

15 Hortorum scatebræ, vivacis & alveus undæ,
 Largiflora è *Libani* blanda fluenta jugis.

16 Surge Aquilo, & nostrum veniens inspireret in hortum
 Auster, odore fluat quodque ut aroma suo.
 Dilectusque suum meus intret gratior hortum,
 Se satiet gratis fructibus ipse suis.

C A P. V.

Sponsus. EN mea Sponsa, meum, Soror en mea, promptus in hortū
 Accessi, myrrham legi & aroma meum.
 Exedi cum melle favum, cum lacte liquorem
 Vitigenum exhausi funditus ecce meum.
 Pascite vos Sponsi paronymphi, pascite laetè ;
 Dilectique bibant pocula plena mei.

Sponsa. 1 Me sopor invasit vigilanti corde : propinquus
 Ostia pulsantis vox ea blanda mei est.
 Chara aperi mea Amica, Soror, mihi pande columba
 Bellula, quæque mibi candida labe cares.
 Perfusum nam rore caput madet undique, nosq[ue]
 Cæsaries guttis defluat ecce mea.
 3 Nunquid Ego exutæ tunica rursum induar, inquam ?
 Commaculem lotos, excitæ nocte, pedes ?

Indidit

4 Indidit *Ipse* manum cava per spiramina vectis;
Qui mihi dilectus: viscera mota mihi.

5 Ostia Dilecto ut reserem dum surgo, cadebat
Myrrha manu stillans de digitisque meis.
Dulcis odore suo, prædulcis myrrha, madentem
Æratæ capulam reddidit ipsa seræ.

6 Dilecto clausas reserabam denique valvas,
Proripuit fugiens se mihi charus, abest.
Charus abest; segnem dum compellaret amicè,
Languida mens facta est, deliquiūmque tulit.
Lusi operam quærens, nusquam est inventus, & *Ipsum*
Dum voco, proh! surdâ respuit aure preces.

7 Lustrantes urbem vigiles qui nocte pererrant
Offendere, mihi vulnera sæva dabant.
Murorum quibus est custodia credita, velum
Heu! male mulctatæ diripuere mihi.

8 Dicite, si occurret, *Solymæ* adjuro puellæ,
Dicite, Dilecti languor amore mei.

9 Dic age fœminei sexûs pulcherrima, quâ re
Dilectus major sit meliorve tuus?

Dic age dilectis cunctis uti præstet? & unde
Sic nos adjures quas tulit alma Salem?

10 Dilectus mirè meus est rubicundus & albus,
Millibus è decies signifer *Ipse* decem.

11 Est caput obryzum, densæ est & crispa capilli
Cæsaries; corvi pulla colore nigri.

12 Suntque columbinis oculi, positis benè ocellis
Lotis lacte pares, propter aquasque, tui.

13 Suntque genæ areolis similes ubi aromata surgunt,
Floribus & quibus est semper amœnus odor.

Qualia odoratam stillantia illia myrrham,
Talia Dilecti florea labra mei.

14 Annellisque pares puro radiantibus auro
Berylo intextis, suot radiantque manus.
Estque ebori venter niveo assimilandus, in orbem
Sapphiri cingant si cyanique tegant.

15 Cruraque marmoreæ veluti solidæque columnæ
Stant, quibus ex auro firma, decora basis.

*Eborum puella-
rum.*

Sponsa.

Est Libani cunctus, per pulcher imagine, vultus
Instar, & est cedris celsior, ille tuus.

16 Denique & os dulce est, dulcissima & oscula, in Ipso
Nil nisi quod deames, quicquid & ipse cupis.
Hic meus ô Solyma natæ Dilectus, & Unus
Charior & cunctis fidus amicus hic est.

C A P. V I.

Chorus puerorum, **D**ic age fœminei tu quæ pulcherrima sexus,
Quò se Dilectus contulit Ille tuus?

Dilectus dic Ille tuus quibus abditus oris?

Tecum alacres sponsum quærimus ecce tuum.

Sponsa, 2 Descendit riguum meus, en, Dilectus in hortum,
Ivit in areolas, omne ubi aroma, suas.

Ipséque pomiferi satiat se fructibus horti,
Colligit & niveâ lilia verna manu.

3 Dilecti sum tota mei; meus Illeque totus,
Ipsi dans dulces lilia cana cibos.

4 Pulchra mea ut Tirza es, Solymas vincisque decore;
Terribilisque acies ceu sua signa ferens.

5 Nunc oculos averte tuos procūl, en Ego victus,
Grex velut hircorum de Gilcada coma est.

6 Sintque gregi similes ovium pulchro ordine dentes,
Cùm vitreo nuper lotus ab amoe venit.

In grege cum pariens quæque est enixa gemellos
Fœta ovis, & sterilis nulla nec orba manet.

7 Cæsaric in mediâ intonsâ cava tempora prostant,
Frusta velut vestræ punica mala cutis,

8 Reginas decies sex, uxorisque secundas
Octonas decies, quæ numerentur, habet.

Virgineum censere chorum si quis volet, idem
Astra eat immensi pernumerare poli.

9 Intemerata aliis una est, mea & una columba;
Unica, quæ matrī grata placensque suæ.

Aspiciunt natæ & benedicunt, laudat eandem
Regina, & conjunx quæque secunda probat.

10 Prospiciens quænam hæc clari instar mane? venusta
Lunæ instar, Solis ceu radiata comis.

Quænam

Quānam hēc ōppōtōs terrorem spirat in hostes ?
 Sanguinolenta ferens signa tremenda phalanx ?
 11 Descendo, dulcīsque nūcum mihi visitur hortus,
 Ut videam fructum yallis, aprica, mēz.
 Nūmque ferax vītis dulces sobolescat in uvas,
 Pudiceæ an mali germina lāta ferant.
 12 En mea me, subitō sponsīque cupidine ferens
 Fert anima in rhēdis, *Aminadabe*, tuis.
 13 Eja redi, properānsque redi *Shunamitīs* ! ocellis
 Ut te speclēmus, nūc redi, amēna redi !
 Obsecro quid tanto dignum, in *Shunamitide*, visu ?
 Turbam nonne vides ? agmina bina vides ?

Sponsat

Chorus puerilis
rum.

Sponsa:

C A P. VII.

Quām pedibus speciosa tuis es Principe data ?
 Quos soleæ exornant calceolique tegunt.
 Sunt femorum articuli ut gemmæ pulchro ordine junctæ,
 Quas doctæ artificis composuere manus.
 2 Fœcundūmque refert calicem ventri insitus umbo,
 Cūi madidus semper dulcis & humor inest.
 Triticeo similis venter tuus extat acervo,
 Laetæa quem cingunt lilia, sparsa tegunt.
 3 Uberaque hinnuleis capreæ tua bina gemellis
 Sunt paria, est cervix turris eburna velut.
 4 Sunt oculi *Hesbōneos* similes piscinæ in agello,
 Bathrabii ad streperas magnificasque fores.
 Nasus & est *Libani* ut turris quæ contra *Damascum* ;
 Carmeliisque caput stat quasi montis apex.
 5 Vertice casaries radians, ceu purpura fulget,
 Rex tuus in xylo est vincitus amore tui.
 6 Quām speciosa mea est quām pulchra es Amica? Auentes
 Delicias propter tota es amata mihi.
 7 Hæc tua persimilis palma est statura ; racemi
 Ceu grāvidi succis ubera bina tument.
 8 In loca concendam, dixi, est ubi consita palma,
 Illius ampliætar brachia panda manu.
 Ubera erunt tumidis tua bina simillima botris,
 Dulcior est pomis nasi odor ille tuus.

Sponsus.

Parque

9 Parque tuum vino generofâ è vice palatum,
Dilecto gratum quod placidumque suo.

Vino inquam gustu sapido, recteque moventi,
Quod somno oppressis dat benè labra loqui.

Sponsa. 10 Eia Ego tota mei Dilecti sum, meus Ille,
In me animæ toto fertur amore suæ.

11 Mi Dilecte veni, latis spatiemur in agris,
Villa dabit requiem rustica nocte bonam.

12 Dulcia manc novo vineta intremus, in istis
Visamus vitis floreat anne ferax.

Visamus teneras edat num pampinæ uvas,
Parturiat germen pudica malus utrum.

Atque ibi dum multum nos oblectabimur, in te
Fusus erit noster largius omnis amor.

13 Mandragoris grati pulchris mittuntur odores,
Omnifera nostræ sunt placidæque fores.

Hic veteres fructusque novi, semperque parati ;
Quos ter-chare mihi, condo, repono tibi.

C A P. V I I I.

Sponsa. **O** Mibi te si quis germani fratris adinstar
Ubera sugentem matris, Amica daret !
Oscula libarem in plateis populoque frequenti ;
Non despœcta tamen nec pudibunda forem.

2 In matris te recta meæ, & penetralia ductum
Inferrem, matri sponte docenda meæ.

Te meo aromatico satiarem larga meraco,
Punicei & mali lœta liquore mei.

3 Jam capiti lœvam gravo supponet, amicos
Amplexus dextrâ mî dabit Ille manu.

4 Dormiat ad placitum, precor Ô Solymaides, Ille !
Dilecto turbas neve move te meo.

Angelorum cborus. 5 Deserto ascendens isthac quæ, dicite, pulchra est,
Dilecto innitens totaque fulca suo ?

Sponsus. Sub malo erexi, enixa est ubi te tua mater
Enixa est utero quam tulit antè suo.

Sponsa. 6 Imprime, fige tuum me cor super oro, sigilli
More, sigilla velut brachia fige super.

Nam

Namque amor indomita ut mors pollet viribus ; atrox
Percita mens zelo est, & quasi busta vorax.

Illius igniculi cudent, rutilantis ut ignis
Prunæ, queis fervens flamma vigensque calor.

7 Sollicitum multo extinguit non gurgite amorem
Lympha, nec hunc mergant humida mersa mari.

Si quæcunque domi est homini pretiosa supellex,
Hanc dare pro dulci vellet amore Deo ;

Det modù quicquid haber, quicquid vel continet orbis ;
Vile erit id prorsum pro pretioque nihil.

Est perparva soror nobis vix pùberis ævi,
Ubera cùi tenero pectore nulla cument.

8 Dicite dilecta quæ sint facienda sorori,
In thalamos quo sit læta vocanda die ?

9 Si fuerit murus, currita palatia puro
Argento, super hunc ædificemus io.

10 Janua sit, trabibus circumclaudamus, odoris,
E cedris Libani quæ cecidere jugis.

Ecce Ego sum murus, quasi turres suntque mamillæ,
Ejus in aspectu tunc speciosa fui.

11 Vinea pacifico *Solomoni* pulchra cadebat,
Baalis-hammonius consita crevit agris.

Elocat hanc fidis custodibus, indéque fructum
Millena argenti quisque daturus erat.

12 Ast mea, sola mea est, propria & mihi vinea dulcis,
Nocte die est oculis hæc adaperta meis.

Hinc tibi debentur *Solomon* millena, ministris
Bis centum, in fructum queis vigilare datum.

13 O dilecta mihi mediis quæ degis in hortis
Est tua vox sociis cognita, grata tuis.

His audisse datum, mihi non audire licebit ?
Cognita sit precibus, laudibus atque sonet.

14 Dilecta appropera ut capreæ vel ut hinnulus altis
Montibus, omnigenum dulce ubi aroma fluit.

*Chorus pu-
ellarum.*

Sponsa.

Sponsa.

Sponsa.

